

Athanassoglou a ostatní proti Švýcarsku [velký senát] – č. 27644/95
Rozsudek ze dne 6. 4. 2000 [velký senát]

Článek 6

Článek 6-1

Přístup k soudu

Námítka proti rozhodnutí vlády, jímž bylo prodlouženo povolení k provozu jaderné elektrárny: *článek 6 se nepoužije*

Skutkový stav – Stěžovatelé žili v blízkosti jaderné elektrárny provozované soukromou společností, jež v roce 1991 požádala Federální radu (vládu) o prodloužení povolení k provozu na dobu neurčitou. Stěžovatelé spolu s několika tisíci dalšími občany proti tomu vznesli námitku a žádali, aby Federální rada žádost o prodloužení provozu zamítla a nařídila okamžité uzavření elektrárny. Dovolávali se práva na život, tělesnou integritu a vlastnictví a odkazovali na zprávu popisující bezpečnostní rizika spojená s provozem elektrárny. Dále namítali, že Federální vláda bude žádost o povolení k provozu posuzovat jako orgán první a zároveň poslední instance, čímž jim bude odepřeno právo na přístup k soudu. V prosinci 1994 Federální rada všechny námitky zamítla jako nedůvodné a společnosti udělila povolení k provozu na dobu deseti let podmíněné splněním různých požadavků, jejich cílem bylo zvýšit bezpečnost elektrárny. Rozhodnutí Rady se opíralo zejména o zprávy předložené příslušnými vnitrostátními orgány. Rada podrobně posoudila vysoce odborné námitky stěžovatelů, prohlásila je za neopodstatněné a věc uzavřela s tím, že předložené důkazy nesvědčí o žádných zásadních závadách. Po udělení povolení byla elektrárna monitorována vnitrostátními i mezinárodními orgány, které rozhodnutí prodloužit provoz vesměs podpořily. Stěžovatelé předložili další znalecký posudek, podle kterého byly stále přehlíženy závažné bezpečnostní nedostatky.

Právní posouzení – článek 6 odst. 1: předběžná námitka vlády, že stěžovatelé mohli podat občanskoprávní žalobu, která mohla vyústit v rozhodnutí soudu nařizující uzavření elektrárny, byla natolik těsně spjata s podstatou stížnosti, že její projednání Soud spojil s posouzením odůvodněnosti.

Příslušné vnitrostátní právní předpisy a povaha stížnosti byly totožné jako ve věci *Balmer-Schafroth a ostatní proti Švýcarsku* (rozsudek ze dne 26. srpna 1997, *Sbírka rozsudků a rozhodnutí* 1997-IV). Soud proto zkoumal skutkový stav ve světle zásad použitých v citovaném rozsudku. Především, pokud šlo o existenci jednoho či více „práv“ uznaných vnitrostátním právem, nebylo sporu o tom, že práva, jichž se stěžovatelé dovolávali, jsou ve švýcarském právním řádu zakotvena. Zadruhé, co se týče existence soudem projednatelného „sporu“ („*contestation*“) o tato „práva“, především se ukázalo, že skutečně existoval „skutečný a závažný“ spor, neboť Federální rada meritorně přezkoumala námitky stěžovatelů a zamítla je jako nedůvodné. Zbývalo tedy rozhodnout, zda se předmětný „spor“ týkal „práv“ uznaných vnitrostátním právem – jinými slovy, zda byl výsledek řízení pro tato práva přímo rozhodující. Stěžovatelé tvrdili, že na rozdíl od stěžovatelů ve věci *Balmer-Schafroth a ostatní* předložili dostatečné důkazy o tom, že jsou vystaveni konkrétnímu a bezprostřednímu nebezpečí. Soud musel zjistit, zda jsou argumenty stěžovatelů dostatečně obhajitelné. Nejprve konstatoval, že Federální rada své rozhodnutí opřela o důkladné posouzení zpráv předložených provozující společností a orgány poskytujícími záruky nezávislosti. Krom toho následné kontroly a posudky, z nichž některé vydaly mezinárodními

orgány, spíše potvrzovaly odborné závěry, z nichž vycházela Federální rada. Skutkové okolnosti tudíž neposkytovaly dostatečnou oporu pro závěr, že se projednávaná věc liší od případu Balmer-Schafroth a ostatní, zejména pokud jde o osobní okolnosti stěžovatelů; stěžovatelé ani v jednom z obou případů netvrdili, že utrpěli ekonomickou či jinou újmu, za kterou měli v úmyslu žádat náhradu, a ani stěžovateli předložený posudek nedokládal, že by v rozhodné době byli v důsledku provozu elektrárny osobně vystaveni nebezpečí, které bylo nejen vážné, ale i konkrétní a bezprostřední. Souvislost mezi rozhodnutím Federální rady a právy zakotvenými ve vnitrostátním právu, jichž se stěžovatelé dovolávali, byla tudíž příliš neurčitá a vzdálená. Stěžovatelé se snažili odvodit z článku 6 odst. 1 právní prostředek ke zpochybnění samotného principu využívání jaderné energie nebo způsob, jak přenést odpovědnost za konečné rozhodnutí o provozování jaderných elektráren z vlády na soudy. Je však na každém smluvním státu, aby prostřednictvím vlastních demokratických prostředků rozhodl, jak nejlépe regulovat využívání jaderné energie. Článek 6 odst. 1 nelze vykládat tak, že upřednostňuje jeden způsob před jiným. Co se týče požadavku na přístup k soudu obsaženého v tomto článku, Soud nebyl oprávněn zabývat se hypotetickou otázkou, zda by opravné prostředky podle švýcarského občanského zákoníku tento požadavek splňovaly v případě, že by stěžovatelé byli schopni prokázat, že jsou v důsledku provozu elektrárny osobně vystaveni závažnému, konkrétnímu a bezprostřednímu nebezpečí. Nebylo tudíž zapotřebí, aby rozhodoval o předběžné námitce vlády.

Závěr: Článek 6 se nepoužije (dvanácti hlasy proti pěti).